

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/4/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3118205852
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3118205852.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho, sudkyne Mgr. Zuzany Holúbkovej a sudkyne JUDr. Gabriely Janáčkovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti L. - J., nar. XX.XX.XXXX, S., nar. XX.XX.XXXX. a L., nar. XX.XX.XXXX, všetky deti bytom u matky, zastúpené opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, deti rodičov I. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXX/XXX-XX, K. a K. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXX/XXX-X, K., t.č. ul. Z. XXX, L. v konaní o návrhu otca na zníženie výživného a o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica o uloženie výchovného opatrenia matke, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Považská Bystrica, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 29.10.2018, č.k. 4P/49/2018-60, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie m e n í v napadnutej časti o výživnom tak, že otec je povinný prispievať na výživu zníženým výživným na mal. J. zo sumy 125 Eur mesačne na sumu 90 Eur mesačne, na mal. S. zo sumy 145 Eur mesačne na sumu 110 Eur mesačne a na mal. L. zo sumy 130 Eur mesačne na sumu 100 Eur mesačne, a to s účinnosťou pre všetky deti od 24.8.2018 do 31.7.2019.

Vo zvyšku súd návrh otca na zníženie výživného z a m i e t a.

Týmto sa na obdobie od 24.8.2018 do 31.7.2019 m e n í rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 6.3.2018, sp. zn. 9P/23/2016 - 249 v časti výšky výživného na mal. deti J., S. a L..

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol o návrhu otca na zníženie výživného, tak že výživné znížil na mal. J., nar. XXXX zo sumy 125 Eur mesačne na sumu 90 Eur mesačne, na mal. S., nar. XXXX zo sumy 145 Eur mesačne na sumu 110 Eur mesačne a na mal. L., nar. XXXX zo sumy 130 Eur mesačne na sumu 100 Eur mesačne, a to na všetky deti od 24.8.2018. Nad rozsah uvedeného zníženia súd prvej inštancie návrh otca na zníženie výživného zamietol pretože zníženie až na otcom požadovaných 70 eur, 50 eur a 50 eur mesačne nepovažoval za opodstatnené. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 62 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine. Vychádzal zo skutočnosti, že vyživovacia povinnosť bola naposledy určovaná v roku 2018 v konaní sp. zn. 9P/23/2016, kedy sa rodičia dohodli na výživnom na mal. J. v sume 125 Eur mesačne, na mal. S. v sume 145 Eur mesačne a na mal. L. v sume 130 Eur mesačne. Súd prvej inštancie v konaní skúmal zmenu pomerov od posledného rozhodnutia súdu a dospel k záveru, že došlo k zmene pomerov podstatného charakteru na strane otca ako aj matky. Otec bol od 24.8.2018 dlhodobo práceneschopný, mal zdravotné problémy takého charakteru, že tieto mu neumožňovali zaradiť sa na svoju pracovnú pozíciu u svojho zamestnávateľa, kde dosahoval v čase poslednej úpravy výživného zárobok 810,83 Eur netto. Z lekárskej správy súd prvej inštancie zistil, že dočasná práceneschopnosť otca bola medicínsky opodstatnená, a preto nebolo

opodstatnené tvrdenie matky, že otec si svoju PN zavinil sám. Počas trvania práceneschopnosti otec poberal nemocenské dávky vo výške 20,180 Eur za deň, čo predstavuje 605 Eur, resp. 625,58 Eur mesačne, iný príjem nemá. K zmene pomerov na strane otca od poslednej úpravy výživného došlo aj v tom, že v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie býva u svojich rodičov, ktorým na bývanie prispieva sumou 50 Eur, pričom v čase poslednej úpravy výživného býval u svojej priateľky v 3-izbovom byte a za bývanie platil 312 Eur. Na druhej strane k podstatnej zmene pomerov od poslednej úpravy výživného došlo aj na strane matky, ktorej príjem sa zvýšil zo sumy 421,55 Eur na 626,99 Eur, čo bolo spôsobené tým, že došlo k zvýšeniu príspevku za opatrenie mal. S. od júla 2018 zo sumy 299,15 Eur na sumu 469,36 Eur, k zvýšeniu príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia zo sumy 18,52 Eur na sumu 19,04 Eur od júla 2018 a k zvýšeniu peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla zo sumy 33,32 Eur na 34,25 Eur od júla 2018. V porovnaní s ostatnými výdavkami v čase posledného rozhodnutia iná zmena pomerov na strane matky a maloletých detí nenastala. Vzhľadom na uvedené pomery znížil súd prvej inštancie vyživovaciu povinnosť otca celkovo o sumu 100 Eur, spolu na všetky deti a to vzhľadom na preukázanú zmenu pomerov na jeho strane ako aj na strane matky. I keď bolo nesporné, že príjem otca od poslednej úpravy výživného poklesol cca o 200 Eur, na druhej strane sa znížili jeho výdavky na bývanie a stravu, keďže v súčasnej dobe býva u svojich rodičov a na bývanie prispieva len sumou 50 Eur, pričom v čase poslednej úpravy výživného platil za bývanie 312 Eur. Pretože došlo súčasne k zvýšeniu príjmu matky od poslednej úpravy výživného cca o 200 Eur, mal súd prvej inštancie zato, že matka je schopná zabezpečiť deťom adekvátnu starostlivosť bez ohrozenia životnej úrovne svojej a detí aj za situácie, keď bude otec prispievať na ich výživu zníženým výživným, na všetky tri deti o 100 Eur. Napokon súd prvej inštancie uviedol, že práceneschopnosť otca je len dočasná a keď bude ukončená, a otec začne opäť pracovať, jeho povinnosťou bude prispievať na výživu detí podľa nových možností a schopností. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti rozsudku podal odvolanie otec. Uviedol, že naďalej je dlhodobo práceneschopný a jeho príjem predstavuje 358 eur mesačne. Exekučne mu bolo strhnuté výživné 267 eur, má ďalšiu vyživovaciu povinnosť 26,66 eur a spláca úver 43 eur mesačne. Náklady na bývanie u rodičov má 50 eur + 100 eur mesačne na stravu. Za telefón zaplatí 25 eur mesačne. Výdavky má aj v súvislosti so svojim nepriaznivým zdravotným stavom. Otec namietal nesprávne zistenia o majetkových pomeroch matky, pretože ňou tvrdený úver bol splatený ešte v apríli 2017, matka vlastní nehnuteľný aj hnutel'ný majetok. Ďalej má sporiaci účet v ČSOB a takisto aj účet na dcéru L. vo VÚB. Podľa otca súd nezohľadnil, že matka falšuje dátumy na bločkoch, ktoré predkladá súdu a bločky si obstaráva aj od priateľov. Otec ďalej uviedol ako sa matka v minulosti snažila ovplyvniť výsledky vyšetrenia u súdneho znalca a ako podávala sťažnosť na pracovníčku sociálnej kurately. Poukázal na požívanie alkoholu zo strany matky a opísal jej nevhodné konanie voči susedom, otcovi a otcovej priateľke s rodinou. Za dôsledok tohto konania matky považoval otec svoje psychické problémy vrátane pokusu o samovraždu. V závere odvolania poukázal otec na to, že najmenej 20 rokov nebol práceneschopným a celý život pracoval, pričom matka naopak len využíva sociálny systém a snaží sa od otca vysúdiť čo najviac peňazí bez práce. Otec navrhoval zmenu napadnutého rozhodnutia tak aby maloletým prispieval celkovou sumou 180 eur mesačne.

3. Matka vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnuté rozhodnutie potvrdiť. Súd prvej inštancie podľa nej zohľadnil pokles na zárobku otca a výživné znížil. Poukázala na to, že jedno z detí má ťažké zdravotné postihnutie, o deti sa stará sama, čo nepriaznivo finančná situácia ešte komplikuje. Odmietla tvrdenia otca o jej priaznivých majetkových pomeroch. Uviedla, že spravuje len svoj osobný účet a účet deťom, na ktorom sú drobné finančné prostriedky od jej matky. Vlastný sporiaci účet v ČSOB matka zrušila a prostriedky použila na mimoriadne výdavky, ale aj bežné nákupy. Čo sa týka nehnuteľností vlastní jednu šestinú ktorú zdedila v rodičovskom dome a malú záhradu, ktorú kúpila na relax deťmi v roku 2011 a peniaze na ňu jej dal jej otec. Octom maloletých navrhované výživné v celkovej výške 180 eur by bolo pre rodinu likvidačné. V ďalšom podaní matka poukázala na to, že od augusta 2019 otec ukončil dočasnú práceneschopnosť, o čom ju informoval súdny exekútor vymáhajúci dlh na výživnom. Vzhľadom na to podľa matky pominuli dôvody na zníženie výživného.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v zmysle ust. § 380 ods. 1 CSP v spojení s § 59 a nasl. CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť podľa § 387 CSP. Zmena spočíva v znížení výživného len na obdobie do konca práceneschopnosti otca.

5. Zmena výšky vyživovacej povinnosti, ktorá bola predmetom konania aj v tomto prípade, je možná iba vtedy, ak došlo na strane výživou povinných osôb alebo výživou oprávnenej osoby k zmene pomerov (ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine). Pritom postačuje, ak k podstatnej zmene pomerov dôjde čo i len na strane jedného zo subjektov právneho vzťahu výživného na maloleté dieťa. Podľa ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Zmenou pomerov sa rozumie výrazná, dlhší čas trvajúca zmena tých okolností (či už na strane oprávneného alebo povinného), ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Ide napríklad o také zvýšenie alebo zníženie zárobku, či iných príjmov, prípadne ostatného majetku, ktoré ovplyvní situáciu povinného, a to nielen na krátky čas. Takou zmenou pomerov môže byť tiež vyšší vek dieťaťa, prípadne rozšírenie alebo zúženie vyživovacej povinnosti rodiča a pod. Podľa ods. 3 tohto zákonného ustanovenia pri posudzovaní, či došlo k zmene pomerov podľa ods. 1, sa vždy musí prihliadnuť na vývoj životných nákladov. Pri rozhodovaní o výživnom v dôsledku zmeny pomerov sa v každom prípade použijú zásady, ktoré sú rozhodujúce pre určovanie príslušného druhu výživného.

6. Základnými kritériami na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom sú predovšetkým schopnosti, možnosti a majetkové pomery obidvoch rodičov (ust. § 62 ods. 2 prvá veta Zákona o rodine), s prihliadnutím na odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa (ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine). Platí zásada, že skoršie určené výživné je možné zmeniť len vtedy, ak sa výrazne menia rozhodujúce okolnosti, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia, a to tak na strane oprávneného, t.j. dieťaťa ako aj na strane povinného, t.j. rodiča. Rozhodnutie o zmene výšky výživného nesmie nanovo prehodnocovať východiská predchádzajúceho rozhodnutia, v tomto prípade súdom schválenej rodičovskej dohody z roku 2018.

7. Uvedené pravidlá rozhodovania o výške výživného na maloleté deti súd prvej inštancie dodržal, keď zohľadnil pokles príjmu otca počas jeho dlhodobej práceneschopnosti. Skutočnosti, ktoré uvádza otec vo svojom odvolaní súčasne neopodstatňujú znížiť výživné na maloletých vo väčšom rozsahu, ako to urobil súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie správne zistil pokles príjmu otca počas PN na cca 600 eur mesačne, keď zo správy Sociálnej poisťovne vyplýva, že od 3.9.2018 mal otec nárok na nemocenské vo výške 20,180105 eur denne. V odvolaní uvádzaný príjem otca 358 eur mesačne tomu nezodpovedá. Pri sume 600 eur mesačne bolo správne určiť polovicu na výživné pre maloletých a polovicu pre ostatné potreby a povinnosti otca, vrátane ďalšieho výživného 26,66 eur a splácania úveru 43 eur mesačne. V spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, kam sa otec odsťahoval, je aj podľa odvolacieho súdu otec schopný znížiť svoje životné náklady, a to bez toho, aby sa tak stalo na úkor jeho rodičov. Kompenzovať náklady svojho pobytu u rodičov môže otec nielen finančne, ale aj pomocou pri každodennom chode domácnosti vrátane drobných opráv a údržby.

8. V posudzovanom prípade je významné, že výživné na maloletých zo strany otca je nevyhnutnou zložkou financovania ich potrieb. Pri zdravotnom postihnutí maloletého S. nie je predstaviteľné, aby matka zabezpečila plnohodnotnú starostlivosť o neho a jeho súrodencov, a zároveň 8 hodín denne chodila do práce. Finančné zabezpečenie je tak v prípade tejto rodiny oprávnene dané na strane otca a štátu, čo je zrejme aj zo zvýšených sociálnych dávok na strane matky, ktoré zistil súd prvej inštancie. Nie je ich však možné považovať za nárast príjmu matky, keďže ich účel je viazaný na zvýšené náklady starostlivosti o mal. S.. Vzhľadom na uvedené preto neobstoja argumenty otca o tom, že on pracuje a matka nie.

9. Čo sa týka odvolacích námietok otca k majetkovým pomerom matky, ani tieto nie sú spôsobilé privodiť záver o nesprávnosti napadnutého rozhodnutia. Príjmové pomery, z ktorých matka zabezpečuje chod štvorčlennej rodiny s jedným zdravotne ťažko postihnutým dieťaťom majú dlhodobý východisko v sociálnych dávkach (v čase rozhodnutia okresného súdu cca 630, predtým cca 420 eur mesačne) a výživnom zo strany otca. Tento stav je dlhodobý ustálený. Uvedené nedáva priestor na to, aby matka nadobudla majetok takej hodnoty, ktorý by odôvodňoval uvažovať o významne lepších majetkových pomeroch a príjmových pomeroch ako deklaruje matka, a ako zistil súd prvej inštancie. Zásadne lepším pomerom matky, než sú tie, ktoré zistil súd prvej inštancie nenasvedčujú ani tvrdenia otca o majetku matky a jej finančnej situácii. Zdedený podiel 1/6 na rodičovskom dome nepochybne predstavuje istú majetkovú hodnotu, no jej likvidita, teda možnosť zmeny na peniaze je minimálna, pretože sa jedná

o výrazne menšinový podiel na dome užívanom matkou matky ako väčšinou vlastníčkou. Jeho speňaženie, ktoré by mohlo zlepšiť príjmovú situáciu matky je preto aktuálne natoľko komplikované, že od matky nemožno objektívne požadovať predaj svojho podielu. Ďalšia otcom uvádzaná nehnuteľnosť, a to orná pôda vo výmere 141 m² nachádzajúca sa v extraviláne je matkou vlastnená v podiele 1/40 a jedná sa teda o zjavne bagateľnú hodnotu. Čo sa týka záhrady vo výlučnom vlastníctve matky s výmerou 195 m², v tomto prípade uznáva súd argumentáciu matky, že predstavuje priestor pre vyžitie maloletých a rovnako ani tu preto nepovažuje za opodstatnenú požiadavku na jej speňaženie. Súčasne sa jedná o skromnú výmeru pozemku. Napokon ani prípadná nepresnosť v zistení o splácaní úveru matkou po cca 30 eur mesačne, ktorú namieta otec, neumožňuje prijať záver o významne lepších pomeroch, než sú tie, ktoré na strane matky zistil súd prvej inštancie. Čo sa týka bankového účtu, na ktorý poukazuje otec, v tomto smere matka vo vyjadrení k odvolaniu vysvetlila, že na tento účet sú poukazované prostriedky starou matkou maloletých, ako istá forma sporenia pre nich. Takýto postup starých rodičov nie je neobvyklý ani v iných rodinách a pri vyššie uvedených príjmových pomeroch matky možno sotva predpokladať, že by sama mohla vytvoriť úspory.

10. Pokiaľ otec namieta, že matka falšuje dátumy na bločkoch a bločky si obstaráva aj od priateľov, táto námietka je neopodstatnená, pretože vo veku a situácii maloletých sú ich potreby nepochybne vyššie ako výška otcom plateného výživného, preto nie je potrebné ich skúmať matematicky presne z účtovných dokladov. Čo sa týka nevhodného konania a správania matky v minulosti, na ktoré poukazyval otec, tieto okolnosti nemajú z hľadiska určenia vyživovacej povinnosti zásadný význam. Nevhodné konanie matky bolo súdom prvej inštancie riešené formou výchovného opatrenia, voči ktorému však nebolo podané odvolanie a nie je preto predmetom odvolacieho prieskumu.

11. Vzhľadom na vyššie uvedené neboli odvolacie námietky otca voči výške zníženého výživného dôvodné a súd prvej inštancie o rozsahu zníženia výživného z jeho strany rozhodol správne, keď za dôvod zníženia výživného považoval dlhodobú práceneschopnosť otca.

12. V priebehu odvolacieho konania však bolo zistené, že práceneschopnosť otca skončila a podľa údajov Sociálnej poisťovne mal otec opäť pravidelný príjem. V mesiaci 8/2019 od pôvodného zamestnávateľa Y. N., M. a od mesiaca 9/2019 z dohody o vykonaní práce v spoločnosti F. N.. Výšku tohto príjmu sa odvolací súd pokúšal zistiť dopytom na otca, ktorú výzvu otec prevzal dňa 17.10.2019. Otec na výzvu súdu v stanovenej lehote nereagoval a výšku jeho aktuálneho príjmu súdu neoznámil. Odvolaciemu súdu preto neostávalo iné, ako vychádzať z predpokladu, že po skončení práceneschopnosti je otec schopný opäť dosahovať príjem, ktorý mal pred začiatkom práceneschopnosti. Dôvod pre zníženie výživného preto skončením PN odpadol a od skončenia práceneschopnosti je tak opodstatnené, aby pri uvedenom východisku o zárobku otca otec prispieval na výživu maloletých v pôvodnej výške pred znížením.

13. Vzhľadom na uvedené odvolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie tak, že výživné znížil len na čas trvania PN otca, t.j. na obdobie od 24.8.2018 do 31.7.2019. Počnúc 1.8.2019 je tak otec povinný platiť výživné podľa pôvodného rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 6.3.2018, sp. zn. 9P/23/2016 - 249, t.j. na mal. J. v sume 125 Eur mesačne, na mal. S. v sume 145 Eur mesačne a na mal. L. v sume 130 Eur mesačne.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 52 CMP.

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).